

17 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboorte- en overlijdensdatum onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de (voormalige) Congregatie van de Broeders
Franciscanen Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2014. De Congregatie Broeders Franciscanen van Bleijerheide heeft zichzelf in 2003 opgeheven. De congregatie heeft geen rechtsopvolger. Bij gebreke van een verantwoordelijk kerkelijk gezag is derhalve geen inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen. Op 20 augustus 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd. Namens aangeklaagde is bij gebreke van een kerkelijk verantwoordelijke niemand verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van vijf kinderen. Hij werd zoals vele kinderen van zelfstandigen – zijn ouders hadden een bakkerij – naar het internaat in [plaats] gestuurd. Vanaf 1956, de vijfde klas van de lagere school, verbleef klager in het internaat. Al snel merkte hij dat de broeders niet goed met de kinderen omgingen, zo werd er hard geslagen met koorden die zij om hun pij droegen. Klager is na een verblijf van twee weken voor de eerste maal gevlucht, heeft thuis zijn verhaal gedaan en werd na een fors pak slaag van zijn vader weer teruggestuurd. Naast de kerk van [plaats] stond een klooster waar paters verbleven. Deze kwamen geregeld naar het internaat om de biecht af te nemen en voorlichting te geven. Deze

liepen volgens klager vaak uit op één op één voorlichting waarbij geprobeerd werd de leerling te misbruiken. Klager weet nog dat hij is benaderd door een pater en tot bloedens toe heeft gevochten en met een stoel heeft geslagen om die pater van zijn lijf te houden.

Aangeklaagde was surveillant op de studiezaal. Klager herinnert zich dat aangeklaagde het erop aan liet komen dat je iets fout deed en dan werd je naar beneden gestuurd. Daar was een soort hok waar ook schoenen werden gepoetst. Meestal stonden er drie of vier jongens. Aangeklaagde kwam dan naar beneden en de jongens moesten een voor een hun broek laten zakken en over de knie van aangeklaagde gaan liggen, zo ook klager. Vervolgens sloeg aanklaagde hem met de ene hand op zijn blote billen, terwijl hij met de andere hand klagers geslachtsdelen betastte. Volgens klager is dit tenminste vier of vijf keer gebeurd. De eerstvolgende keer daarna heeft klager aan aangeklaagde te kennen gegeven dat hij onmiddellijk zou terugslaan als hij nog één keer werd aangeraakt. Vanaf dat moment heeft hij geen last meer gehad van aangeklaagde.

Toen klager in de eerste klas van de MULO zat, hij was toen ongeveer 12 jaar oud, kreeg hij Nederlandse les van een broeder die tevens hoofd van de school was. Klager is ook door hem seksueel misbruikt (2013W1122 (1)).

Klager vluchtte iedere keer als er iets gebeurde naar huis, waar hij alles vertelde maar niet werd geloofd, omdat zijn ouders de pater en broeders als heiligen zagen.

Klager herinnert zich ook dat er een soort van prefect was bij wie je met problemen terecht kon. Aan hem heeft hij ook verteld wat er gebeurde. Hij heeft toen toegezegd de deur voor hem te openen als hij weg wilde. Maar het misbruik is er niet door gestopt.

Daarnaast is hij veel geslagen, ook door leraren.

2.2. Klager heeft er alles aan gedaan om weggestuurd te worden. Toen klager in de 3^e klas van de MULO zat werd toegegeven dat hij er maar beter weg kon. Klager is toen thuis gekomen en heeft de MULO A afgemaakt, gevolgd door een extra jaar voor MULO B. Daarna volgde hij een opleiding fotografie die hij niet afmaakte. Hij moest veel helpen in [bedrijf] van zijn ouders en moest daarvoor om 04.00 uur opstaan. Het motto was werken of wegwezen. Klager heeft vervolgens op 16/17-jarige leeftijd het huis verlaten. Na twee jaar omzwervingen is hij door de politie weer bij zijn ouders gebracht. Na een kort verblijf is hij op kamers gaan wonen. In [plaats] heeft hij [opleiding] gevolgd. In 1972 is hij gehuwd en kreeg twee dochters. In 1983 is hij gescheiden. Professioneel is hij zich gaan specialiseren in de computerbranche waarmee hij een redelijke carrière en inkomen heeft behaald.

In relaties heeft klager veel problemen gehad. Hij heeft geen contact meer met zijn twee dochters. Hij kan niet verdragen als iemand aan hem of te nabij komt. Hij kan geen verbinding maken met mensen en heeft geen vertrouwen in de medemens. In de jaren '80 heeft dit ertoe geleid dat klager voor 45-55% arbeidsongeschikt is verklaard, nadat hij was gediagnosticeerd met een vorm van desoriëntatie. In 2001 heeft hij een hartinfarct gekregen en sinds 2002 is hij volledig arbeidsongeschikt verklaard.

Klager was tot voor kort onder behandeling van een psycholoog omdat hij zijn verleden nog niet verwerkt heeft, hetgeen zich ook uitte in rugklachten die fysiek nauwelijks te duiden waren. Hij heeft een brief d.d. 18 juni 2014 van de psychotherapeut en psycholoog van "[instelling]" overgelegd waarin wordt gerelateerd dat er een samenhang lijkt te bestaan tussen de trauma's die klager in het verleden heeft meegemaakt (seksueel misbruik door paters, onbegrip van ouders) en de pijnklachten. Door de stress die hij ervaart door deze gebeurtenissen nemen de pijnklachten toe. De gebeurtenissen in het verleden maken dat hij weinig zelfvertrouwen heeft en moeilijk stabiele relaties aangaat.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht oprechte en werkelijke erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan. Hij wenst dat er maatregelen worden genomen tegen aangeklaagden en verantwoordelijken, voor zover nog zinvol. Hij hoopt door gegrondverklaring van zijn klacht

enig zelfrespect te hervinden en dit deel van zijn verleden af te sluiten. Tot slot wenst hij financiële genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangenomen wordt dat aangeklaagde is overleden.

De Congregatie heeft zichzelf in 2003 opgeheven. Bij gelegenheid van de behandeling van klaagschrift 2011T574 tegen onder meer aangeklaagde, heeft de Overste van de Duitse Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus civielrechtelijk en kerkrechtelijk afstand genomen van wat zich onder verantwoordelijkheid van de toenmalige Broeders Franciscanen Bleijerheijde heeft afgespeeld, maar zich wel bereid verklaard om voor zover mogelijk onderzoek te doen naar aangeklaagden. Uit de archieven is niet gebleken van enige vorm van wangedrag. Wel is inmiddels een aantal klachten tegen aangeklaagde bekend geworden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is vanaf zijn 10e jaar tenminste vier keer door aangeklaagde aan zijn blote geslachtsdelen betast.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de tegen aangeklaagde gegrond verklaarde klacht, bekend onder het zaaknummer 2012T890 (2) en 2011T555.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas (ongeveer) tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde vermoedelijk is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak.

Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 september 2014 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Aangezien zich in dezen geen overste heeft gesteld als kerkelijke gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.